

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Udvalget for Videnskab og Teknologi
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Hermed fremsendes talepapir i forbindelse med åbent samråd om åbne standarder i det offentlige den 23. maj 2006 til Udvalget for Videnskab og Teknologi.

Med venlig hilsen

Helge Sander

30. maj 2006

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43

1260 København K

Telefon 3392 9700

Telefax 3332 3501

E-post vt@vtu.dk

Netsted www.vtu.dk

CVR-nr. 1680 5408

Talepapir til samråd om åbne standarder den 23. maj 2006

Det talte ord gælder

Videnskabsudvalget har den 16. maj 2006 kaldt ministeren i samråd for at drøfte de økonomiske konsekvenser af beslutningsforslag B103 om åbne standarder. Udvalget har anmodet ministeren om en drøftelse af følgende spørgsmål:

A:”Hvad er efter ministerens vurdering de økonomiske konsekvenser af beslutningsforslaget for Videnskabsministeriet i det kommende finansår?”

Indledning

Jeg er i den senere tid blevet skudt i skoene, at der er politisk uvilje over for indførelse af åbne standarder.

Jeg vil gerne benytte lejligheden her til at slå fast, at det simpelthen ikke er rigtigt.

Regeringens strategi har hele tiden været at udbrede brugen af åbne standarder.

Formålet med dette er hensynet til et velfungerende og konkurrencepræget marked, sammenhæng i den offentlige sektor og sikring af den enkelte borgers valgfrihed.

Som eksempler på regeringens arbejde kan nævnes den åbne standard for digital signatur og standarden for e-faktura.

Regeringen er derfor enig i, at brugen af åbne standarder skal fremmes.

Som jeg tidligere har nævnt, følger gevinsterne ved indførelsen af standarder ikke alene af, at det er åbne standarder, men derimod af, at de både er fælles og åbne.

Den store værdi kommer af at tale samme sprog, ikke af at stille en ordbog til rådighed for alle.

Det er netop på den baggrund, at der er nedsat et udvalg under Videnskabsministeriet med Finansministeriet, KL og Amtsrådsforeningen, der lige nu analyserer mulighederne for at sikre interoperabilitet i den offentlige sektor, altså sammenhængende it-løsninger.

Yderligere har Videnskabsministeriet oprettet et Videncenter for software, der skal bidrage til at fremme konkurrencen mellem forskellige typer af software.

Anvendelsen af åbne standarder er i den forbindelse en afgørende forudsætning.

Helt konkret gennemførte Videnskabsministeriet sidste år et af verdens største pilotforsøg med kontorpakker baseret på både leverandør-ejet og open source-software. En af konklusionerne fra pilotforsøgene var, at netop manglen på åbne standarder var en udfordring – blandt andet i forhold til at få adgang til KMD's systemer.

Pilotforsøgene viser, at der er en række udfordringer i forbindelse med at skifte system. Regeringen er enig i, at det er vigtigt, at vi arbejder på at løse disse udfordringer.

Videnskabsministeriet har også søgt inspiration i det videnskabelige arbejde om åbne standarder, og hvad man gør i andre lande på dette område.

En kortlægning viser, at eksempelvis Norge har valgt en strategi, der ligner den danske. Danmark er dog kommet længere end Norge både i forhold til udvikling og implementering af standarder.

Et andet eksempel er den amerikanske delstat Massachusetts, der har udformet en politik for åbne standarder. Her er det dog endnu ikke fuldt afklaret, hvordan beslutningen skal implementeres og finansieres.

Den politik man har udarbejdet i Massachusetts omfatter de centrale myndigheder og lægger i princippet op til, at myndigheder bør vælge løsninger baseret på åbne standarder, når eksisterende systemer skal erstattes, eller kræver store omlægninger.

Disse erfaringer svarer til den eksisterende danske strategi med indførelse af et fælles katalog over anbefalede standarder.

Kortlægningen viser ligeledes, at der fx er igangsat initiativer i Bristol og München. De vedrører ligeledes udarbejdelse af konkrete standarder på specifikke områder – og ikke generelle krav, som B103 lægger op til.

Danmark vurderes ofte som et af de lande, der på verdensplan er længst fremme med netop anvendelse af standardisering og åbne standarder inden for digital forvaltning.

Dette kom blandt andet til udtryk, da Danmark fik EU's digital forvaltning pris for e-faktura, der netop handler om at forpligte myndigheder til at anvende en fælles, åben standard for elektroniske fakturaer.

Indførelsen af e-faktura er også et godt eksempel på de udfordringer, der følger af at fastsætte bindende standarder.

En af konklusionerne fra det videnskabelige arbejde er, at et generelt krav om brug af åbne standarder ikke kan anbefales.

I stedet vurderes den danske standardiseringsstrategi, hvor relevante standarder udvælges, at være mere hensigtsmæssig.

Derfor håber jeg, at der ikke er nogen tvivl om, at regeringen arbejder på at sikre sammenhæng, konkurrence og frit valg gennem blandt andet anvendelsen af åbne standarder.

Digital forvaltning skal i fremtiden være med til at sikre effektiviseringer, udvikling og kvalitet i den offentlige opgaveløsning.

Udviklingen går stærkt og mange af områderne er så nye, at vi ikke kan trække på erfaringer fra andre. Det er vigtigt, at vi træffer de rette beslutninger – og der er mange muligheder.

Det betyder ikke, at vi skal læne os tilbage og vente på at andre kommer med løsningerne. Vi arbejder på højtryk i samarbejde med erhvervslivet og andre dele af den offentlige sektor.

Det går fremad hele tiden. Men det er et arbejde, der kræver nøje analyser, før der træffes beslutninger, der vil påvirke alle offentlige myndigheder og deres muligheder for at levere service til borgere og virksomheder.

Det nedsatte udvalg om bedre interoperabilitet vil ikke give svar på alle spørgsmål. Men der vil komme en række forslag til en styrkelse af det nuværende arbejde, som jeg gerne vil drøfte med jer, når resultaterne foreligger.

Men som jeg har givet udtryk for tidligere, er det ikke muligt at give en fyldestgørende beskrivelse af konsekvenserne af det foreliggende beslutningsforslag.

De økonomiske konsekvenser for VTU

For så vidt angår de økonomiske konsekvenser af beslutningsforslaget for Videnskabsministeriet, så pålægger forslaget ikke i sig selv Videnskabsministeriet særlige omkostninger i det kommende finansår

Såfremt der politisk træffes beslutning om at opprioritere indsatsen omkring godkendelse af standarder i Videnskabsministeriets regi, kan der naturligvis blive tale om en særlig ekstraomkostning for Videnskabsministeriet.

Når det gælder udvikling af forretningsbaserede it-standarder, vil forslagets krav skulle gennemføres på hvert enkelt område og ikke fra centralt hold i Videnskabsministeriet.

Arbejdet med udvikling af standarder kan således især føre til omkostninger i de enkelte ministerier. Det er således eksempelvis Miljøministeriet, der vil få omkostninger ved udvikling af standarder på miljøområdet eller Økonomi- og Erhvervsministeriet i forbindelse med geo-data.

Interoperabilitets-udvalget kigger bl.a. på, om den nuværende standardiseringsproces kan effektiviseres.

Generelle økonomiske konsekvenser

For så vidt angår forslagets generelle økonomiske konsekvenser, kan jeg henvise til det svar, jeg netop har sendt, på spørgsmål UVT B 103 – spørgsmål 1, fra Videnskabsudvalget.

Svaret og det tilhørende bilag forklarer i detaljer, hvorfor det ikke er muligt at beregne de økonomiske konsekvenser af kravene i det foreliggende beslutningsforslag.

Det skyldes blandt andet, at en fuld implementering af forslaget vil have konsekvenser for samtlige offentlige myndigheder og i forhold til kommunikationen med borgere og virksomheder.

Hertil kommer, at de økonomiske konsekvenser vil variere fra det ene område til det andet, afhængig af eksisterende it-systemer og standarder, integration med eksisterende systemer m.m.

En anden væsentlig usikkerhed er, at det ikke fremgår præcist af forslaget, hvordan kravene afgrænses, og hvornår der kan gøres undtagelser fra kravene.

Det har f.eks. afgørende betydning for de økonomiske konsekvenser, om kravene udelukkende stilles til nyanskaffelser eller også ved eksisterende systemer i forbindelse med genudbud.

Det ville i givet fald også være væsentligt at fastlægge, hvor store omkostninger, der skal accepteres ved indførelse af åbne standarder hos den enkelte myndighed.

Der vil f.eks. i nogle tilfælde kunne være store omkostninger forbundet med integrationen med eksisterende systemer, hvor de øjeblikkelige omkostninger vil overstige eventuelle langsigtede gevinster.

Afslutning

Alt i alt er der en lang række faktorer, der bør afklares nærmere, samt en række afgrænsninger, der skal præciseres, før der kan gives en generel vurdering af de økonomiske konsekvenser.

Dette gælder også for de økonomiske konsekvenser for Videnskabsministeriet.

Når det er sagt, vil jeg gerne understrege, at anvendelsen af åbne standarder er central for udviklingen i digital forvaltning.

Som et første skridt, har jeg bedt mit eget ministerium om, at vi pr. 1. september 2006 tilbyder publikationer og anden relevant skriftlig kommunikation i et åbent dokumentformat – i det konkrete tilfælde Open Document Format (ODF), når de offentliggøres på vores hjemmeside.

Efter en prøveperiode frem til årsskiftet, vil vi samle erfaringerne op og kigge på eventuelle yderligere tiltag i forhold til borgere og virksomheder.

De næste skridt vil jeg gerne diskutere med jer, når de konkrete forslag fra udvalget om interoperabilitet foreligger.